

stichting infodesk.nl

Tolkvoorziening binnen het reguliere onderwijs

Dove en slechthorende kinderen hebben recht op een tolk binnen het reguliere onderwijs. Dit kan zijn een tolk Nederlandse gebarentaal, een tolk Nederlands ondersteund met gebaren of een schrijftolk. De voorziening wordt aangevraagd bij het UWV door de leerling of de ouders. Leerling en/of ouders bepalen hoe ze gebruik maken van deze voorziening. School moet in het kader van toegankelijkheid de tolk altijd accepteren. (VN verdrag mensen met een beperking artikel 24). De afspraken over de tolkvoorziening worden binnen het OPP opgenomen.

Beperkt horen met gehoorapparatuur

Met gehoorapparatuur hoort een dove of slechthorend kind datgene wat binnen een afgesloten ruimte in het Audiologisch Centrum wordt gemeten. Buiten de testomgeving van een Audiologisch Centrum is er altijd sprake van ruis. Er gaat dus altijd weer een percentage aan input verloren. De input van gehoorapparatuur is altijd zogeheten “gedegradeerde” input. Dit betekent dat de kwaliteit veel minder is dan bij normaal gehoor.

Solo-apparatuur kan ervoor zorgen dat het opvangsignaal (van het gehoor) meer zuiver wordt. Dit betekent dat een deel van de ruis verdwijnt c.q. wordt opgeheven. Echter dit verdwijnen zorgt er wel weer voor dat omgevingsgeluiden niet meer kunnen worden waargenomen. Een kind hoort alleen wat via de solo wordt aangeboden.

Met een solo ga je niet méér horen dan wat er binnen het Audiologisch Centrum wordt gemeten. Geheeroverlies blijft dus hetzelfde. Door de solo is er alleen minder ruis van omgevingsgeluiden.

Waarom lijkt het dat het kind toch heel veel hoort

Dove en slechthorende kinderen doen aan topsport. Wat wordt daarmee bedoelt?

Omdat zij in de regel veel auditieve input missen zijn ze meesters in het aanvullen van dat gemis. Ze letten goed op de mondbeelden en de mimiek van de spreker. Proberen door alles goed in de gaten te houden binnen hun omgeving, de context van de verhalen daarbinnen, bij elkaar te puzzelen. Dit vergt een enorme hoeveelheid energie. Het ene kind is beter in puzzelen dan het andere kind. Daarom ‘functioneert’ het ene kind doof en het andere kind meer als ‘slechthorend’.

Maar een kind zit niet op school om verhalen bij elkaar te puzzelen. Het kind moet leren. Het moet kennis kunnen vergaren. Dat komt in het gedrang als het te veel bezig met uitvogelen wat er wordt gezegd.

stichting infodesk.nl

Wat doet solo

Omdat een doof of slechthorend kind dus altijd een deel niet hoort op school betekent dit dat het elke dag informatie mist. Hierdoor is het auditieve onderwijs binnen een reguliere school maar voor een deel toegankelijk. Stel een kind hoort binnen het Audiologisch Centrum 50% procent dan mist het dus 50%. Buiten het Audiologisch Centrum wordt dit gemis groter door ruis. Dat betekent dat het kind meer dan 50% van de auditieve informatie niet meekrijgt. Dit kan bijvoorbeeld 70% of 80% zijn.

Je kan het gemiste weer tot 50% terugbrengen m.b.v. soloapparatuur, maar dan mist het kind omgevingsgeluiden. Een bijvoorbeeld:

de leerkracht vertelt een verhaal. Een leerling stelt een vraag. Die vraag zal het kind met solo niet horen. Geeft de leerkracht antwoord op de vraag, zonder de vraag te herhalen met de informatie waar de vraag vandaan komt, krijgt het kind hele onsamenhangende informatie, waar hij nog steeds maar 50% van hoort.

Wat doet een tolk

Een tolk biedt het kind meer toegang. Door de informatie van de leerkracht en de interactie in de klas te vertalen, heeft het kind toegang tot informatie die het met gehoorapparatuur nooit zal krijgen. Hierdoor hoeft het minder te puzzelen de hele dag. Het kind heeft tijd en energie om input van school te verwerken. Net als elk ander kind.

Echter; er is meer.

Als een kind maar 50% of soms minder toegang heeft tot auditieve input, zal het ook minder toegang hebben tot taal. Dat komt de taalontwikkeling niet ten goede. Voor een goede taalontwikkeling heeft het kind een rijk taalaanbod nodig. Taalontwikkeling kan met zowel gesproken als gebarentaal. Dat maakt niks uit.

Door de tolk zal het kind meer taalaanbod kunnen verwerken en dat heeft een positieve bijdrage op de taalontwikkeling.

Omdat het kind door de tolk beter op de hoogte is wat er binnen de klas gebeurt, komt dit ten goede wat betreft de sociaal emotionele ontwikkeling. Het heeft meer toegang wat er speelt in de klas tussen de kinderen onderling.

Hierdoor kan het veel actiever deelnemen binnen de groep en dus ook op dit gebied een betere ontwikkeling doormaken.

stichting infodesk.nl

Plus: omdat het kind minder hoeft te puzzelen houdt het meer energie over om de dag door te komen. Die energie kan dan gestopt worden in bijvoorbeeld het sociaal-emotionele stuk.

Misvatting over de inzet van een tolk

Vaak wordt gezegd dat een tolk zorgt dat een kind afhankelijk is van een volwassene. Dit is een misvatting. Een tolk heet ook niet voor niks: een voorziening. Het kind heeft een tolk nodig om toegang te krijgen tot het onderwijs. Gehoorapparatuur kan dit maar voor een deel. Er is een hulpmiddel nodig om de rest aan te bieden. Een kind wat niet goed ziet geef je ook een bril.

Een kind wat niet goed hoort geef je hoorapparatuur. Deze apparatuur zorgt voor een beperkt 'horen'. Het kind heeft dan echter beperkt toegang tot het onderwijs. Een doof of slechthorende kind heeft recht op volledig toegang tot het onderwijs. Daarom mag het een tolk inzetten zodat het op gelijkwaardig niveau -net als een horend kind- kansen krijgt.

Wie heeft het eigenaarschap over de tolk?

Het is aan de leerling zelf wanneer het de tolk inzet gedurende dag.

Een volwassene kan niet bepalen wanneer de tolk mag vertalen en wanneer niet. Gebeurt dit wel dan betekent dat een ander persoon bepaalt waar volledig toegang mag worden geboden en waar niet. Op school moet voor het kind alles toegankelijk zijn. De kernvakken, zaakvakken maar ook de tekenles en de gym. Zelfs tijdens de pauzes mag het kind een beroep doen op de tolk als auditieve input niet voldoende toegang biedt. Dit is allemaal nagetrokken bij en bevestigd door de overheidsinstantie die de onafhankelijke tolkvoorziening beheert; het UWV.

Tolken mee op schoolactiviteiten

Tolken mogen bij alle schoolactiviteiten worden ingezet. Stel de school gaat naar een museum, dan dient de school het museum te informeren dat er voor het dove of slechthorende kind een tolk mee komt. Er hoeft in de regel bij dit soort activiteiten niet extra te worden betaald. Tolken kunnen op basis van voorziening die zorgt voor toegang gratis mee. Musea, theaters en dergelijke moeten toegang bieden aan het kind en de tolk. Het is vergelijkbaar met een kind in rolstoel. Die hoeft ook niet extra te betalen voor het binnenlaten van zijn rolstoel.

Tijdens schoolreisjes en studiereisjes kan de tolk ook gewoon mee. Omdat een deel van de tolkuren dan buiten schooltijd vallen, moet een deel van deze uren gedeclareerd worden van de tolk leefuren van het kind. Meer informatie specifiek over het regelen van schoolreisjes en kampen kan opgevraagd worden bij Tolknet.